DOI: https://doi.org/10.4038/kalyani.v37i1.73
KALYĀṆĪ: Journal of the University of Kelaniya, ISSN - 2012-6859, Volume XXXVII (Issue I), 2023

Imperative Verbs in Sigiri Graffiti: A Morphological Study

I. Munaweera*

Abstract

The Sigiri Graffiti can be regarded as a highly valuable written source in Sinhala literature. These poems were composed by visitors to Sigiriya from various parts of the country during the 8th, 9th, and 10th centuries AD. Notably, they display linguistic features from the Middle Sinhala period as well as traces of earlier stages of the language. The main objective of this research was to examine the grammatical structure of imperative verbs, which belong to the category of finite verbs found in the Sigiri Graffiti. Accordingly, the research problem addressed the grammatical form and structure of the imperative verbs used in the Sigiri poems. This study adopted a qualitative research approach. The work Sigiri Graffiti by Senarath Paranavitana (1956) was used as the primary secondary source, while additional references such as Sinhala grammars, linguistic studies, research papers, and academic journals were consulted for theoretical support. Data were compiled from the secondary source and analysed using morphological theories in linguistics. The data were categorised into several areas: identification of imperative verb roots, development of imperative forms through suffixation, inflectional patterns, and other distinctive grammatical features. The study further examined the use and evolution of suffixes and their relevance to modern Sinhala dialects.

Department of Linguistics, University of Kelaniya, Sri Lanka
indikamunaweera13@gmail.com, https://orcid.org/0009-0007-9427-7279

This research is significant for understanding the structure of imperative verbs in the Sigiri Graffiti, tracing their connection to contemporary Sinhala, and identifying the evolutionary characteristics of the Sinhala language. The study concludes that imperative forms in present-day Sinhala retain several distinctive features inherited from earlier stages of the language.

Keywords: finitive verbs, imperative verbs, linguistics, morphology, Sigiri Graffiti

සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන විධි ක්‍රියාව පිළිබඳ පදිම විචාරාත්මක අධ්‍යයනයක්

අයි. මුණවීර*

හැඳින්වීම

ක්‍රි.ව. 7 සහ 8 සියවස්වලින් ආරම්භ වී ක්‍රි.ව. 13 වන සියවසෙහි මැද භාගය දක්වා වූ කාලය සිංහලයේ මධ්‍යතන යුගය වශයෙන් සැලකෙයි. සිංහල භාෂාවේ පරිණාමය සම්බන්ධයෙන් ඉතා විශාල පරිණාමීය ලක්ෂණ රැසකින් යුක්ත කාල වකවානුවක් ලෙස මෙම අවධිය නම් කළ හැකි ය. මෙම අවධිය සිංහල භාෂා විෂයයෙහි වැදගත් වනුයේ ප්‍රාකෘත භාෂා ලක්ෂණවලින් ඉවත් වෙමින් සිංහල භාෂාවට විශේෂ ලක්ෂණ රැසක් එකතු වූ සංක්‍රමණික අවස්ථාවක් ලෙස ය (පේමානන්ද, 2004). මෙම අවධියෙහි භාෂා ලක්ෂණ පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ දී ඉතා වැදගත් මූලාශ්‍රයයක් ලෙස සීගිරි පද්‍ය දැක්විය හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රි.ව. 8, 9, 10 යන ශතවර්ෂවලට අයත් සිංහල භාෂාව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ දී සීගිරි කැටපත් පවුරේ ලියනු ලැබ ඇති සීගිරි පද්‍ය ඉතා වැදගත් තැනක් ගනී. මෙකී යුගවල දී සීගිරි පර්වතයට නැගුණු ඇතැම් රසඥයෝ එහි බිත්තියෙහි සිත්තම් කොට තිබූ කතුන් හා අවට පරිසරය බලා තම මනෝභාවයෙහි පහළ වූ අදහස් පද්‍යයට නගමින් එහි ලියූහ. ඒ අනුව, සිංහල බසින් රචිත පද්‍ය 685ක් පමණ ඇති බව හඳුනාගෙන තිබේ (මුදියන්සේ, 2004). මෙම පද්‍ය දෙස අවධානය යොමු කිරීමේ දී ඒවායෙහි භාෂා ශෛලිය, වාක්කෝෂය හා ව්‍යාකරණ ලක්ෂණ අතින් ඉතා වැදගත් තොරතුරු රාශියක් අනාවරණය කොටගෙන තිබේ. විශේෂයෙන් බොහෝ විද්වතුන් අනුමාන කරන පරිදි මෙම සීගිරි පද්‍ය එම යුගවල දී ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශවල සිට එය නැරඹීම සඳහා පැමිණි පුද්ගලයන් විසින් රචනා කරනු ලැබ තිබීමත්, එම යුගවල දී විවිධ ප්‍රදේශවල භාවිත වූ ව්‍යවහාරිත සිංහල භාෂාවේ ස්වරූපය මැනවින් ප්‍රකට වීමත්, වර්තමානය වන විට එම භාෂා ලක්ෂණ එලෙසින් ම සීගිරි පද්‍යයන්හි ශේෂ ව පැවතීමත් හේතුවෙන් මෙම සාහිත්‍ය අංගය ඉතා විශේෂ වේ.

සමකාලීන සාහිත්‍ය දෙස අවධානය යොමු කිරීමේ දී ආගමික සාහිත්‍යය පදනම් කොටගෙන පොතපත රචනා වී ඇති අතර, සීගිරි කුරුටු ගී සමාජීය, සංස්කෘතික හා සාහිත්‍යාත්මක වශයෙන් විවිධ පැතිකඩ නියෝජනය වන සාහිත්‍ය අංගයක් වශයෙන් ඉතා වැදගත් ය. සීගිරි පද්‍යයන්හි අන්තර්ගත භාෂාව එවකට පැවති ජන සාහිත්‍යය, ජන විඥානය හා ජන සමාජය අධ්‍යයනය කිරීමෙහි ලා ද අතිශයින් වැදගත් ලේඛන වාර්තාවක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකිය. එකල සිංහල භාෂාවේ ව්‍යවහාර වූ නාම පද, ක්‍රියා පද හා නිපාත පද යනාදි භාෂාත්මක ලක්ෂණ රාශියක් අන්තර්ගත ලේඛන වාර්තා විශේෂයක් වශයෙනුත්, වාග්විද්‍යාත්මක විමර්ශනයක් සඳහා අවැසි තොරතුරු රාශියක් අන්තර්ගත ව ඇති ලිඛිත මූලාශ්‍රයයක් වශයෙනුත් මෙහි ඇති වටිනාකම අති මහත් ය. ඒ අනුව පූර්වෝක්ත යුගවල දී සිංහල භාෂාවේ ක්‍රියාපදයේ සංස්ථිතිය පිළිබඳ බොහෝ තොරතුරු විමර්ශනය කරගත හැකි අතර මෙම පර්යේෂණයේ දී සීගිරි ගීවල සඳහන් විධි ක්‍රියාව පිළිබඳ පදිම විචාරාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදු කෙරිණි.

සාහිත්‍යය විමර්ශනය

සිදත් සඟරා කතුවරයා ක්‍රියාව යන්න දක්වා ඇත්තේ "නොදැව් නුගුණ දැව් නිසා සකරුණෙන් දා මුව මැ සිදු කිරිය නම්" යන්නයි (ධර්මාරාම, 1947). මෙම නිර්වචනය අනුව ක්‍රියාපද පිළිබඳ ලක්ෂණ පහක් හඳුනාගත හැකි බව ජේ. බී. දිසානායක දක්වා ඇත. එනම්,

ක්‍රියාව යනු ද්‍රව්‍යයක් නොවේ. (නොදැව්)

ක්‍රියාව යනු ගුණයක් නොවේ. (නුගුණ)

ක්‍රියාව ද්‍රව්‍ය නිසා සිදු වේ. (දැව් නිසා)

ක්‍රියාව කාරක හයක් හා සම්බන්ධ වේ. (සකරුණෙන්)

ක්‍රියාව ධාතු පාදක කොට සිදු වේ. (දාමුව වැ) (දිසානායක, 2001)

මේ ලක්ෂණ අනුව ක්‍රියාපදයක් යනු කුමක් ද යන්න මනා ව හඳුනාගත හැකි ය.

වාක්‍යයක ආඛ්‍යාත ස්ථානයෙහි යෙදෙන, ධාතු මූලික වූ කේන්ද්‍රීය පදය ක්‍රියාපදය වන බව ඩබ්. එස්. කරුණාතිලක (2014) දක්වයි. ලිඛිත සිංහලයෙහි ක්‍රියා ධාතු පුරුෂ, වචන හා කාල යන ව්‍යාකරණ ලක්ෂණ සඳහා වරනැඟේ. ක්‍රියාපද වරනැඟීමේ දී ඒවා සමාපක ක්‍රියා හා අසමාපක ක්‍රියා යනුවෙන් ප්‍රධාන වශයෙන් වර්ග කළ හැක. එනම්, වාක්‍යාර්ථය සමාප්ත වන ක්‍රියාපද සමාපක

ක්‍රියාපද වන අතර, වාක්‍යාර්ථය සමාප්තියට පත් නොවන ක්‍රියා අසමාපක ක්‍රියා වේ. මෙහි දී විධි ක්‍රියාව සමාපක ක්‍රියා යටතට ගැනෙනුයේ මින් වාක්‍යාර්ථය සමාප්තියට පත් වන බැවිනි. යම් කිසි විධානයක්, නියෝගයක් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා යෙදෙන ක්‍රියා රූප විධික්‍රියාව යනුවෙන් හැඳින්වේ. මෙම විධික්‍රියා වරනැඟීම සිංහල භාෂාවේ සාමාන්‍යයෙන් සිදු වනුයේ මධ්‍යම පුරුෂයෙහි ය (කරුණාතිලක, 2014).

විධික්‍රියා වරනැඟීමෙහි ලා ඒක වචනයෙහි -ඉ- අන්ත ධාතු ප්‍රකෘතිවල යෙදෙන එම -ඉ- කාරයට -උ- යන්න ආදේශ වේ. -එ- කාරාන්ත ධාතු ප්‍රකෘතිවල ක්‍රියා ශබ්දයෙහි යෙදෙන එම -එ- කාරය විකල්ප වශයෙන් -ඉය යන්නෙන් ආදේශ වේ. ඒක වචනාර්ථය ලබා දීමේ දී -අ- අන්ත, -ආ- අන්ත හා -ඉ- අන්ත ධාතු ප්‍රකෘතිවලට -පන් යන ප්‍රත්‍යයය යෙදේ. බල ස බලපන්/ බලාපන්, කා ස කාපන්, බඳි ස බැඳපන් ආදි වශයෙන් විධි ක්‍රියාව සෑදේ. බහු වචන රූප සකස් වීමෙහි ලා ඒක වචන විධික්‍රියා පදවලට -ලා ප්‍රත්‍යයය යෙදීම සිදු වේ. (-න් - ලා - ල්ලා) වශයෙනි. බලපල්ලා, බැඳපල්ලා ආදි වශයෙන් විධික්‍රියා පද සකස් වේ. තව ද, ධාතු ප්‍රකෘතියෙහි අන්ත ස්වරය පූර්වීකරණය වීම හා ධාතු අන්ත -ඉ- යන්න -අ- යන්නෙන් ආදේශ වී -පිය යන ප්‍රත්‍යයය එකතු වෙමින් විධික්‍රියා රූප සකස් වේ. බලපිය, කාපිය, බල, කා, බැඳු ආදිය මේ සඳහා නිදසුන් ය (කරුණාතිලක, 2014).

කුමාරතුංග මුනිදාස (2022) ක්‍රියා විවරණයෙහි විධික්‍රියාව යන්න විධානාඛ්‍යාතය යනුවෙන් දක්වා තිබේ. මෙහි අ - අන්නේ - අන්නැ - අවු - උ පස රූසි යනුවෙන් සිදත් සඟරාවෙහි සඳහන් ප්‍රත්‍යය පස විධි ක්‍රියා සාධනය සඳහා යෙදෙන බව දක්වා තිබේ. එහි දී -අ ප්‍රත්‍යයය යටතට බල, බම, ලබ වැනි ධාතු ප්‍රකෘති යෙදෙන බවත්, -අන්නෙ, -අන්නැ යනු ප්‍රත්‍යය නොවන බවත් ඒවා කෘදන්ත පද බවත් දක්වා තිබේ. ක්‍රියා විවරණකරු පෙන්වා දෙනුයේ විධික්‍රියාව ආදරයෙන් හා අනාදරයෙන් සිදු කෙරෙන අතර සිංහල භාෂාවේ විධානය ආදරයෙන් සිදු කෙරෙන විට ක්‍රියාවේ භාවාර්ථය ප්‍රකාශ කිරීම සම්ප්‍රදාය බව යි. එහෙයින් -අන්නේ, -අන්නැ වැනි කෘදන්ත පද භාවිත කෙරෙන බව ඔහු සඳහන් කරයි. බලවු යන පදවල දී මධ්‍යම පුරුෂ බහුවචන ප්‍රත්‍යය යෙදී ඇති අතර -හ- කාරයට -ව- කාරය ආදේශ වී ඇති බව ද, මෙහි යෙදෙන -අවු යන්න විධික්‍රියා ප්‍රත්‍යයයක් ලෙස සැලකීම යුක්ති යුක්ත නොවන බව ද ඔහු පෙන්වා දෙයි.

කුමාරතුංග -උ යනු විධික්‍රියා ප්‍රත්‍යයක් ලෙස සලකයි. විශේෂයෙන්, මෙය මධ්‍යම පුරුෂ ආඛ්‍යාතයට සිදු වූ වෙනසක් වශයෙන් ඔහු දක්වයි (මුනිදාස, 2022).

මැන්දිස් ගුණසේකර (2008) Comprehensive Grammar of the Sinhalese Language යන කෘතියෙහි විධික්‍රියාව Imperative Mood යනුවෙන් දක්වා ඇත. එනම් අණ කිරීමක්, ඉල්ලීමක් හා උපදේශයක් ලබා දෙන ක්‍රියා විධික්‍රියා යනුවෙන් ඔහු සඳහන් කොට ඇත. වරෙන්, දීපන්, කරව් වැනි පද ඒ සඳහා නිදසුන් වශයෙන් දක්වනු ලැබ තිබේ. විශේෂයෙන්, විධික්‍රියාව මධ්‍යම හා උත්තම පුරුෂ යන පුරුෂද්වයයෙහි යෙදෙන අතර, ආයු බෝ වන්, සැර දේ වැනි යෙදුම් මඟින් ද විධානාර්ථයක් ප්‍රකාශ වන බව සඳහන් ව ඇත. කථන භාෂාවේ දී වෙයන්, පලයන් වැනි යෙදුම් මඟින් ද විධානාර්ථය ප්‍රකාශ වන බවත් ගියාවේ, සිටියාවේ වැනි යෙදුම් හරහා ද විධානාර්ථය ප්‍රකාශ වන බව සඳහන් ව ඇත. මෙහි දී -වේ සහ -ත් වශයෙන් ප්‍රත්‍යය දෙකක් යෙදෙන අතර, -ත් ප්‍රත්‍යයය යෙදීමේ දී ඊට මුලින් -පු- යනුවෙන් ව්‍යුත්පන්න සර්ගයක් යෙදෙමින් කරපුවාවේ, කරපුවාවෙත් යනුවෙන් විධික්‍රියා රූප සකස් වන බව ද ඔහු දක්වයි. උත්තම පුරුෂයෙහි යෙදෙන නිදාගමු, යමු වැනි ක්‍රියාපද මඟින් ද විධික්‍රියා අර්ථ ප්‍රකාශ වන බව සඳහන් වේ (Gunasekara, 2008).

සීගිරි ගීවලට සාපේක්ෂ ව සමකාලීන සාහිත්‍යය පිළිබඳ සැලකීමේ දී ආනන්ද තිස්ස කුමාර ධම්පියා අටුවා ගැටපදයේ ක්‍රියා පද හා නාම පද සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යයනයක නිරත වූවකු වශයෙන් දැක්විය හැකි ය. එහි ලා ධම්පියා අටුවා ගැටපදයේ සඳහන් විධික්‍රියා රූප පිළිබඳ ව ද ඔහු තොරතුරු දක්වා ඇත. ඒකවචනයෙහි හුදු ක්‍රියා මූලයත්, බහු වචනයෙහි -ව, -ව් හා -වු ප්‍රත්‍යය යෙදී වරනැඟුණ විධික්‍රියා රූප තත් කෘතියෙහි සඳහන් වන බව දක්වනු ලැබ තිබේ. එහි ලා විධික්‍රියා රූප තුන් ගණයේ ක්‍රියා මූල අනුව ඒකවචනයේ දී වෙනස් වන අතර, -අ- ගණයේ ක්‍රියාවන්ට අයත් විධික්‍රියා -අ හෝ -ආ අන්ත වන බව සඳහන් වේ. එවැනි අවස්ථාවල දී ඇතැම් විට -අ- ගණයේ ක්‍රියා මූලයම විධානාර්ථයේ යෙදීම ධම්පියා අටුවා ගැටපදයේ සුලභ ලක්ෂණයකි. -ඉ- ගණයේ ක්‍රියා මූලවල විධික්‍රියා -අ- හෝ -උ- අන්ත වන අතර -එ- ගණයේ ක්‍රියා මූලවලින් සාධිත රූප ධම්පියා අටුවා ගැටපදයේ දුර්ලභ ය. ඒ අනුව, -ව, -ව් හා -වු යෙදී සාධිත බහු වචනාර්ථයේ භාවිත විධික්‍රියා රූප තත් කෘතියෙහි බහුල ව යෙදෙන අතර, සිංහල භාවකෘදන්ත, වර්තමාන කෘදන්ත හා ප්‍රතිෂේධාර්ථ විධික්‍රියා රූප මෙම

කෘතියෙහි යෙදී ඇති බව සඳහන් ව ඇත (තිස්ස කුමාර, 2003).

සමකාලීන කෘතිවල සඳහන් විධික්‍රියාපද සම්බන්ධයෙන් සිදු ව ඇති පර්යේෂණ පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීමේ දී බුත්සරණෙහි ක්‍රියාපද පිළිබඳ වාග්විද්‍යාත්මක විග්‍රහයක් සිදු කරන වී. ඒ. වීරවර්ධන (2012) ක්‍රියාපද පිළිබඳ ගැඹුරු අධ්‍යයනයක නිරත වී ඇත. බුත්සරණෙහි යෙදුණු විධික්‍රියා ප්‍රත්‍යය ලෙස ඒකවචනයෙහි -ග, -ව හා -Φ ප්‍රත්‍යයයත්, බහුවචනයෙහි -වු ප්‍රත්‍යයයත් යෙදෙන බව ඇය සඳහන් කරයි. මීට අමතර ව, බුත්සරණෙහි විධික්‍රියාව සාධනයෙහි ලා ධාත්වන්ත ස්වරය දීර්ඝ ව යෙදීම ද දැකිය හැකි බව ඇය පෙන්වා දී තිබේ (වීරවර්ධන, 2012).

අමාවතුරෙහි ක්‍රියාපද පිළිබඳ පදිම විග්‍රහයක් සිදු කරන විල්පත ධම්මසේන හිමි (1982) තත් කෘතියෙහි ඒකවචනයේ -ග ප්‍රත්‍යයයත්, බහුවචනයෙහි -ව ප්‍රත්‍යයයත් යෙදී විධික්‍රියාව සැකසී ඇති ආකාරය පෙන්වා දෙයි. ධාත්වන්ත ස්වරය දීර්ඝ ව යෙදීම හා රික්තය යෙදීම යන ක්‍රම අනුව ද මෙම කෘතියෙහි විධානාර්ථය සාධිත බව සඳහන් ව තිබේ (ධම්මසේන, 1982).

මේ ආකාරයෙන් සිංහල භාෂාවේ සමාපක ක්‍රියාපද යටතේ එන විධික්‍රියා සම්බන්ධයෙන් බොහෝ විද්වතුන් තොරතුරු දක්වා ඇති ආකාරය ගවේෂණය කළ හැකි ය. සීගිරි ගී මඟින් හෙළිවන පැරණි සිංහල භාෂාවේ සමාපක ක්‍රියාපද යටතේ සඳහන් වන විධික්‍රියා සම්බන්ධයෙන් ඇති පර්යේෂණ අන්තරය පූර්ණ කිරීම් වස් මෙම අධ්‍යයනය සිදු කරනු ලැබේ.

පර්යේෂණ අරමුණ

ක්‍රි.ව. 8, 9, 10 යන සියවස්වල රචිත සීගිරි ගීවල යෙදෙන විධික්‍රියාවේ සංස්ථිතික ස්වරූපය වාග්විද්‍යාත්මක ව ප්‍රකට කිරීම මෙම පර්යේෂණයෙහි මූලික අරමුණ යි.

පර්යේෂණ ගැටලුව

ක්‍රි.ව. 8, 9, 10 යන සියවස්වල රචිත සීගිරි ගීවල යෙදෙන විධික්‍රියාවේ සංස්ථිතික ස්වරූපය කෙබඳු ද? යන්න අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයෙහි ගැටලුව යි.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ආශ්‍රයෙන් සිදු කරනු ලබන පර්යේෂණයකි. සෙනරත් පරණවිතාන (1956) විසින් රචිත Sigiri Graffiti කෘති මෙහිලා ද්විතීයික මූලාශ්‍රයය වශයෙන් යොදාගන්නා ලදි. න්‍යායාත්මක දැනුම ලබා ගැනීම උදෙසා වාග්විද්‍යාත්මක කෘති, සිංහල භාෂාව හා ව්‍යාකරණය සම්බන්ධ ග්‍රන්ථ පරිශීලනය කරමින් මෙම පර්යේෂණය සිදු කරන ලදි.

මෙහිදී සීගිරි පද්‍යවල සඳහන් ක්‍රියාපද ආශ්‍රයෙන් දත්ත සංහිතාවක් සකස් කර ගැනීම මූලික ව ම සිදු කෙරිණි. එම දත්ත සංහිතාවෙන් විධික්‍රියාපද වෙන්කර ගැනීමත්, එම දත්ත ගොනුව වාග්විද්‍යාත්මක සිද්ධාන්ත අනුසාරයෙන් විශ්ලේෂණය කර ගැනීමත් සිදු විය. එහි දී විධික්‍රියා පදවල ක්‍රියා ප්‍රකෘති වෙන් කර ගැනීම, ක්‍රියා ප්‍රකෘතිවල සිදු ව ඇති ශබ්දීම විකල්පන හඳුනා ගැනීම, ප්‍රත්‍යය හෙවත් අපර සර්ග බද්ධ වීමෙන් ක්‍රමික ව සාධනය වී ඇති විධික්‍රියා පද හඳුනා ගැනීම, එහිලා ක්‍රියා ප්‍රකෘති සමඟ බද්ධ වී ඇති අපර සර්ග හඳුනා ගැනීම, නිපාත පද හෙවත් වෙනත් උපපද ක්‍රියා ප්‍රකෘති සමඟ යෙදී විධික්‍රියාර්ථ ප්‍රකාශ කරන පද හඳුනා ගැනීම, වෙනත් විශේෂතා සහිත විධික්‍රියා පද හඳුනා ගැනීමත් යන ප්‍රධාන අංශ කිහිපයක් යටතේ මෙම නිරීක්ෂණය සිදු කෙරිණි. ඒ අනුව සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන විධික්‍රියා පදවල සංස්ථිතික ලක්ෂණ විමර්ශනය කිරීම හා සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන විධික්‍රියා පදවල හඳුනාගත හැකි විශේෂතා පවතී ද? යන්න ද විමර්ශනයට ලක් කෙරිණි.

දත්ත විශ්ලේෂණය හා සාකච්ඡාව

යම්කිසි විධානයක්, නියෝගයක් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා යෙදෙන ක්‍රියා විධික්‍රියා බව මතු සඳහන් කෙරිණි. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනයේ දී සීගිරි පද්‍යවල යෙදී ඇති විධික්‍රියා පිළිබඳ පහත සඳහන් පරිදි අවධානය යොමු කෙරේ.

- විධි ක්‍රියාවල සංස්ථිතිය
- විධි ක්‍රියා වරනැඟීම

විධි ක්‍රියා පිළිබඳ සංස්ථිතිය

මෙහි දී සීගිරි පද්‍යවලින් අනාවරණය කරගත් විධික්‍රියාවල සංස්ථිතික ලක්ෂණ වාග්විද්‍යාත්මක ව විග්‍රහ කෙරේ. තත් කාලීන සිංහල භාෂාවේ ඇතැම් විධි ක්‍රියා

සැදී ඇත්තේ ක්‍රියා ප්‍රකෘතීන්හි යෙදෙන වර්ණයන්ගේ ස්වර පූර්වීකරණය මෙන්ම ස්වර ශබ්දිමයන්ගේ විකල්පනයන් සිදු වීමෙනි. ඒ අනුව විධික්‍රියා සාධනයේ දී ඇතැම් ධාතු ප්‍රකෘතීන්ට සිදු ව ඇති එකී ශබ්දිම විකල්පන පහත අයුරින් දක්වනු ලැබේ.

ප්‍රකෘති පදිමය		සාධිත රූපය	ශබ්දිම විකල්පනය
සිට (සිටීමෙහි)	ිසt|ə	ිසt|ම	ə ස ම
නග (නැඟීමෙහි)	බɑgə	බ!gə	ɑ ස ! ර ə ස ɑ
ජන (දනගැනීමෙහි)	ɟɑබ	ɟɑබම ර ɟɑබ	Φ ස ම
දක් (දැකීමෙහි)	ාɑන	ාɑනම	Φ ස ම
හිදි (සිටීමෙහි)	යසාස	යසාම	ස ස ම
සි (සිනාසීමෙහි)	ිස	ිැ	ස ස ැ
වෙ (වීමෙහි)	ඇ	අɑ	ැ ස ɑ
කිය (කීමෙහි)	නසවə	ණසඵවə	ස ස සඵ

සීගිරි පද්‍යවල අන්තර්ගත ඇතැම් ක්‍රියා ප්‍රකෘති මගින් විධික්‍රියා රූප සාධනයේ දී ක්‍රියා ප්‍රකෘතියෙහි පළමු, දෙවන වර්ණවල ස්වර ශබ්දිමයන්ගේ විවිධ විකල්පන තත්ත්වයන් සිදු ව තිබේ. එහි දී ə - අන්ත ක්‍රියා ප්‍රකෘතිවල අග ඇති (ə) සංවෘත ස්වර ශබ්දිමය ඇතැම් තැනක - ම - බවට හා - ɑ - බවටත් විකල්පනය වී ඇත. තව ද, ඇතැම් ə - අන්ත ක්‍රියා ප්‍රකෘතිවල පළමු වර්ණයේ ඇති කෙටි ස්වර දීර්ඝ බවට පත් ව තිබේ. ඇතැම් ධාත්වාන්ත හලන්ත (-Φ-) ශබ්දිම - ම - බවට විකල්පනය වී තිබේ. ස - අන්ත ක්‍රියා ප්‍රකෘතිවල අග ඇති - ස - ශබ්දිමය ඇතැම්

තැනක - ම් බවට හා - ද - බවට විකල්පනය වී තිබේ. අක්‍රමික ක්‍රියා රූපවල ධාත්වාන්ත - ද - ශබ්දිමය - ɑ - බවට විකල්පනය වී ඇත.

උදා - නොසිටුයු - සිසා සිසා දුදුළ සෙලාතහි අඩදරහි නොසිටුයු

නැගගන් - නැගගන් සිහිගිරි

ජනු - ජනු යනුයුන් මෙ ලී මහවන්

වයු - නොසිටුයු නිප අහයි වහයි අවුජිනි මයි ළග වයු

නො යන් - අසරට ගිරිහිස නො යන්. (ඇගේ ඇසුර පතා ගිරිහිසට නො යන්)

මෙම අධ්‍යයනයට යොදාගත් දත්ත සංහිතාව අනුව, සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන විධික්‍රියා රූප සාධනයේ දී තත්කාලීන යුගයේ දී විවිධ අපර සර්ග යෝගයෙන් ද සිංහල භාෂාවට විධි ක්‍රියා රූප සකසාගනු ලැබ ඇත. එහි දී ඉහත දැක්වූ අයුරින් ක්‍රියා ප්‍රකෘතියෙහි විවිධ ස්වර පූර්වීකරණ මෙන්ම ස්වර ශබ්දිමයන්ගේ විකල්පන තත්ත්වයන් සිදු කොට පසු ව ප්‍රත්‍යය භාවිත කරනු ලැබ තිබේ. ඒ අනුව විධිමත් ආකාරයෙන් විධි ක්‍රියා රූප සකසාගනු ලැබ ඇති ආකාරය පහත ආකාරයෙන් දැක්විය හැකි යː

- අපර සර්ග හෙවත් ප්‍රත්‍යය භාවිතය
- ක්‍රියා ප්‍රකෘති පමණක් භාවිත කිරීම වැනි ක්‍රම කිහිපයක් යොදාගෙන ඇති බව නිරීක්ෂණය කළ හැකිය.

අපර සර්ග භාවිතය

නූතන සිංහල ලේඛනයෙහි හා භාෂා ව්‍යවහාරයෙහි විධි ක්‍රියා සාධනයෙහි ලා විවිධ ප්‍රත්‍යය මෙන් ම විවිධ නිපාත පද ද භාවිත කරනු ලබන අතර, සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන විධික්‍රියා පද සඳහා යොදාගැනුණු අපර සර්ග පහත පරිදි වෙන් වෙන් වශයෙන් දැක්විය හැකි ය.

- -යු
- -ව, -වු
- -ග
- -හි, -හු
- -න්, -න

- -පන්
- -නු වශයෙනි.

'-යු' ප්‍රත්‍යයය යෙදීම

ධාතු ප්‍රකෘතියට පරව -යු ප්‍රත්‍යයය යොදා මෙම විධික්‍රියා රූප සාදාගනු ලැබේ. ඇතැම් පදවල දී ධාතු ප්‍රකෘතියත් -යු ප්‍රත්‍යයයත් අතරට -ව- කාරයක් ආගම වී ඇත.

විධි ක්‍රියාව	ෂජ්	පද්‍යය අංකය
බලයු	ඉαකෟ ෑ වම	71
උයු	α ෑ වම	100
බියු	නස ෑ වම	100
වීරික්සයු	චසරසනිෟ ෑ වම	57/ 118
ත්‍තාබන්ද්වයු	බද ෑ ඉαබා ෑ අα ෑ වම	285
රුකුරයු	රමනමරෟ ෑ වම	337

සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන විධි ක්‍රියා ප්‍රත්‍යය අතරින් විශේෂයෙන් හඳුනාගත හැකි ප්‍රත්‍යයයක් ලෙස -යු ප්‍රත්‍යයය පෙන්වාදිය හැකි ය. මෙම ප්‍රත්‍යයය හෙවත් අපර සර්ගය ක්‍රියාපද සම්බන්ධ ව්‍යාකරණ ප්‍රවර්ග කිහිපයක ම භාවිත වීම ඊට හේතුව යි. පහත නිදසුන් මඟින් එය පැහැදිලි කෙරේ:

බණයු - වර්තමාන කාලය - මධ්‍යම පුරුෂ - බහු වචන ක්‍රියා අර්ථය

බණවත නො මෙ <u>බණයු</u> ගිරිහිස්හි නට්බිත වසනෙන් (71)

හෙජුයු - වර්තමාන කෘදන්ත අර්ථය

හින්දි මෙ සිත් <u>හෙජුයු</u> හිමම්බින් වී තබන් දනො (08)

වසයු - ආශිර්වාද ක්‍රියා අර්ථය

<u>වසයු</u> යෙහෙ යෙති දු ජන්නයුන් ලස යි දක්තුජ් (605/129)

එමෙන් ම, මෙම -යු අපර සර්ගය සීගිරි පද්‍යවල විධි ක්‍රියා අර්ථය ප්‍රකාශ කිරීමෙහි ලා ද භාවිත වී තිබේ.

බලයු - එ නො <u>බලයු</u> ජහ යම්හ රනවන බටිතන (71)

නුයුන ලය ගැහැනි ලිය තුප නො බලයු (243)

අවුජු <u>බලයු</u> හිමබියැක ගල්බෙයන්ද වුසු (335)

අයු - <u>අයු</u> කියු අය්හි දිග්හි මය් නො මන්ද් වන්නට් (100)

කියු - අයු <u>කියු</u> අය්හි දිග්හි මය් නො මන්ද් වන්නට් (100)

පිරික්සයු- මී යනැ තබය් සිකිසන්ද් කුමක් කියනෙය් <u>පිරික්සයු</u> (57)

'-ව', 'වු' ප්‍රත්‍යයය යෙදීම

මෙම ප්‍රත්‍යය දෙක අතරින් -ව ප්‍රත්‍යයය ඒක වචනාර්ථයත්, -වු ප්‍රත්‍යයය බහු වචනාර්ථයත් ප්‍රකාශ කරයි. ක්‍රියා විවරණයෙහි දැක්වෙන පරිදි, මෙම ප්‍රත්‍යය දෙක මධ්‍යම පුරුෂ ඒක වචනය හා බහු වචනය නියෝජනය කෙරෙන ප්‍රත්‍යය දෙකකි. සීගිරි පද්‍යයන්හි මෙම ප්‍රත්‍යය දෙක විධානාර්ථයෙහි භාවිත වේ. විශේෂයෙන්, පහත සඳහන් පද අතරින් 'කෙළිමුව' යන පදය විධානාර්ථයෙහි උත්තම පුරුෂ බහු වචනය යෙදුණු අවස්ථාවකි. එනම්, මෙමගින් ඉදිරිපත් වන අදහස තමන් ඇතුළු පිරිසක් සඳහා සිදු කරනු ලබන විධානයකි. එහෙත්, කිසිවකු තමන්ට විධානයක් සිදු නොකර ගන්නා බැවින් මෙම පද විධික්‍රියා අර්ථයෙන් බැහැර කිරීමට ඇතැම් විද්වත්හු උත්සාහා කරති. එහෙත්, මැන්දිස් ගුණසේකර පෙන්වා දෙනුයේ පෙළඹවීම්වාචී (Hortative Sense) අර්ථ සහිත ව විධානයන් ලබා දීමේ දී මෙබඳු පද භාවිත වන බව යි. ඒ අනුව, සීගිරි ගීවල 145 වන පද්‍යයෙහි යෙදෙන මෙම විධානය ද පෙළඹවීම් අර්ථයෙන් සිදු ව තිබේ. උක්ත නිදසුන අනුව පැහැදිලි වනුයේ මධ්‍යම පුරුෂයට අමතර ව උත්තම පුරුෂ බහු වචනයෙහි ද විධික්‍රියා පද යෙදීම පැරණි සිංහලයෙහි යෙදී ඇති බව ය.

විධි ක්‍රියාව	ෂ්	පද්‍යය අංකය
කියව	නසවə¸ අə	390/ 623/ 631
හදහව	යɑාəයɑ¸ අə	134
සන්දෙව	ˆɑබාැ¸ අə	137
කෙළිමුව	නැ[ස¸ පම¸ අə	145
පහරවු	චɑයɑරə¸ අම	339

උදා :- කියව - අරේ, තුට් නො වි කියව. (390)
සැනසෙන්නක් කියව. නොසැනසෙන්නක් නො කියව (623)
අ නියා කියව (631)

හදහව - පිරි බුත් පගා මලයුන දිව් ඔට කිය කියයි හදහව (134)

සන්දෙව - නැගී සන්දෙව. හෙ සිග් සෙ පනත් නො වෙ. (137)

කෙළිමුව - මුන් ළඳුන් අප අත් පත් කරය් නො තොර් වැ කෙළිමුව (145)

පහරවු - සිතවැටි පහරවු (339)

'-ග' ප්‍රත්‍යයය යෙදීම

ධාතු ප්‍රකෘතියෙන් පරව -ග ප්‍රත්‍යයය යෙදීම සීගිරි පද්‍යයන්හි ඉතා සුලභ ලක්ෂණයකි. එහෙත් ඇතැම් අවස්ථාවල ශබ්දිම විකල්පනයන්ට ලක් වූ ධාතු ප්‍රකෘති සමඟ මෙම ප්‍රත්‍යයය යෙදීම සිදු ව ඇත. සෙනරත් පරණවිතාන මෙන් ම සිදත් සඟරාකරු ද පෙන්වාදෙන අන්දමට, පැරණි සිංහලයෙහි මෙම ප්‍රත්‍යයය ගෞරවාර්ථ විධානයන් ලබා දීම සඳහා භාවිත ව තිබේ. පියසීලි විජේමාන්න පෙන්වා දෙන පරිදි, නිහතමානි විධානයක් ලෙස -ග අන්ත රූප යෙදී තිබේ. එහි ලා ගුරුළුගෝමීන්ගේ කෘතිවලට ද බුත්සරණට ද වඩා මේ -ග අන්ත රූප වෙසතුරු දා සන්නයේ බහුල ව දක්නට ලැබෙන බව ඇය සඳහන් කරයි (විජේමාන්න, 2016). මේ අනුව පැහැදිලි වනුයේ -ග ප්‍රත්‍යයය නිහතමානී විධාන හෙවත් ගෞරවාන්විත විධාන දීම සඳහා තත් යුගවල මෙම -ග ප්‍රත්‍යයය ක්‍රියා ප්‍රකෘති සමඟ යොදනු ලැබ ඇති බව යි. එය එසේ වුව ද, සීගිරි පද්‍යයන්හි මෙම සර්ගය ආදර හා අනාදර යන අර්ථ දෙකෙහි ම යෙදී තිබීම විශේෂත්වයකි. සීගිරි

පද්‍ය අංක 610හි එය ගෞරවාර්ථයෙන් යොදනු ලැබ ඇති අතර, පද්‍ය අංක 643 දී ඉතා කෝපයෙන් සිදු කරන ලද විධානයක් අන්තර්ගත වේ. මේ අනුව පැහැදිලි වනුයේ පැරණි සිංහල භාෂාවේ ආදරාර්ථයෙන් මෙන් ම අනාදරාර්ථයෙන් විධාන ලබා දීම සඳහා ද මෙම ප්‍රත්‍යයය යෙදී ඇති බව යි.

විධි ක්‍රියාව	ෂෂ්	පද්‍යය අංකය
කියග	නසවඉ ු gෙ	610
දහග	ාαයα ු gෙ	643
ජහග	ɟαයα ු gෙ	169

උදා :- කියග - සිකිසන්ද කියග. වැය්මෙ සිත් හළ කී කල උදහස තුනු වෙ (610)

දහග - දහග. නමින ආයුයුන් වී ජු කා කියු වී (643)

ජහග - මෙ සිතිවිලි ජහග (169)

'-හි', '-හු' ප්‍රත්‍යය යෙදීම

ධාතු ප්‍රකෘතියෙන් පරව -හි හා -හු ප්‍රත්‍යය එක් වූ අවස්ථා සීගිරි පද්‍යයන්හි අන්තර්ගත වේ. විශේෂයෙන් ප්‍රතිෂේධාර්ථවාචී නො නිපාතය සමඟ මෙම ප්‍රත්‍යය බහුල ව සීගිරි පද්‍යයන්හි යෙදී තිබේ. සාමාන්‍යයෙන් මෙම ප්‍රත්‍යය සහිත විධාන ක්‍රියාපද මඟින් 'බලව', 'බලව්' වැනි අර්ථ ඉදිරිපත් වේ. මේවා වාක්‍යවල යෙදෙන ප්‍රකරණය අනුව විධානාර්ථයක් ද නැතහොත් මධ්‍යම පුරුෂ ඒක වචන හෝ බහු වචනාර්ථයක් ද යන්න තීරණය වේ.

විධි ක්‍රියාව	ෂෂ්	පද්‍යය අංකය
නො බලහි	බදෘ ඉαකෟ ු යස	38
නො සිටිහු	බදෘ ිසt(සෘ යම	506

උදා :- නො බලහි - නො බලහි, ජන මළ ද දළසබව වි බල දතිවි අ (38)

නො සිටිහු - අ යන කල නො සිටිහු (506)

'-න්' ප්‍රත්‍යයය යෙදීම

මෙම -න් ප්‍රත්‍යය ධාතු ප්‍රකෘතියට ඍජු ව ම එකතු වී විධික්‍රියා පද සැකසී තිබේ. එම විධික්‍රියා පද සමඟ ප්‍රතිෂේධාර්ථ නො නිපාතය ද එක් වූ අවස්ථා හඳුනාගත හැකි ය.

විධි ක්‍රියාව	ෂජ්	පද්‍යය අංකය
නො කියන්	බද‍ෟ නසව්‍ෟ බ	125
නැගගන්	බ!gə‍ෟ gɑ‍ෟ බ	169
බලන්	ඉɑක්‍ෟ බ	14/125
තබන්	එɑඉ්‍ෟ බ	8
හසින්	ඉɑ්ස‍ෟ බ	267
ධක්වන්	ාɑනඅ්‍ෟ බ	39
නො යන්	බද‍ෟ වɑ‍ෟ බ	38
උසන්	ɑ්‍ෟ බ	629
ෂනසන්	ාɑබ්ඊ‍ෟ බ	400

උදා :- නො කියන් - මෙ දිග්නෙන් බලන්. ගී නො කියන් (125)

නැගගන් - සිහිගිරි නැගගන් (169)

බලන් - සිකි බලන් බෙයන්දිහි හිමියබ් (14)

තබන් - දනො, මෙ හිමම්බින් සිත් හෙජුයූ වී සිත් තබන් (8)

බසින් - බසින්, එක්නි එක් සෙ වෙ තම මෙය්වෙතැ එත (267)

දක්වන් - කෙළියෙන් මෙ බිණූවත් ඇති සැටි මෙය් දක්වන් (39)

නො යන් - අසරට හිරිහිස නො යන් (38)

අසන් - සිකි, අසන්. මෙහි මින්දිබියන් ජැහැ යත් (629)

සනසන් - අනොබ සිටි එනයුන් අව

තමා සිත් දූන් සනසන් (400)

'-පන්' ප්‍රත්‍යයය යෙදීම

පද්‍ය අංක 465හි පමණක් මෙම විධික්‍රියාව යෙදී ඇත. (සෙළෙන් එළපන් සිත තට පිරිහී ගිය කියා කුල) මෙම පද්‍යය ක්‍රි. ව. 8 වන ශතවර්ෂයේ අවසාන භාගයට අයත් පද්‍යයකි. විශේෂයෙන් වත්මන් ව්‍යවහාර සිංහලයෙහි, -පන් ප්‍රත්‍යයය යෙදුණු බලපන්, කාපන්, බීපන්, නටපන් වැනි පද සුලභ ව භාවිත වේ. පැරණි සිංහලයෙහි මෙම ප්‍රත්‍යය සහිත පද කථන සිංහලයෙහි භාවිත වූයේ ද නැතහොත් ලේඛන ව්‍යවහාරයෙහි භාවිත වී ද යන්න නිශ්චිත ව සඳහන් කිරීම අසීරු ය. එනමුත්, වර්තමාන ව්‍යවහාරයෙහි බහුල ව විධානාර්ථ ලබා දීම සඳහා බහුලව භාවිත මෙම ප්‍රත්‍යයය සහිත පදවල ඉතිහාසය විමසා බැලීම සඳහා මෙය බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වේ.

<u>විධි ක්‍රියාව</u>	<u>ෂ්ඡ</u>	<u>පද්‍යය අංකය</u>
එළපන්	ැ|ə̥ චaබ	465

උදා :- එළපන් - කුල පිරිහී ගිය කියා තට සිත සෙළෙන් එළපන්. (465)

'-නු' ප්‍රත්‍යයය යෙදීම

මෙම ප්‍රත්‍යයය ද ධාතු ප්‍රකෘතියට පරව යෙදී විධානාර්ථය ප්‍රකාශ වේ. ඇතැම් පදවල ධාතු ප්‍රකෘතියටත් ප්‍රත්‍යයයටත් අතර -ව- යන ව්‍යුත්පන්න සර්ගය එක් වී තිබේ.

<u>විධි ක්‍රියාව</u>	<u>ෂ්ඡ</u>	<u>පද්‍යය අංකය</u>
ලනු	කḁ බම	221
රුකුරවනු/ ඇති කරනු/ කුරුරවනු/ යහපත් වනු	රමනමරə̥ අə̥ බම	320
එළවනු	ැ|ə̥අə̥ බම	458

උදා :- ලනු - විසිතුර් පට් වැරැල්ලෙක් බලය් ලනු (221)

රුකුරවනු - දෙ අත් වටැ පළ මය් රු සුක රුකුරුවනු (320)

එළවනු - මෙ බෙයදහි රන්වනුන් අතරෙ

නිලුපුල එළවනු (458)

ක්‍රියා ප්‍රකෘති යෙදීම

ක්‍රියා ප්‍රකෘතිය පමණක් විධානාර්ථයෙහි යෙදීම පැරණි සිංහලයෙහි මෙන් ම නූතන සිංහලයෙහි ද ඉතා ප්‍රචලිත ලක්ෂණයකි. සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන පහත දැක්වෙන ධාතු ප්‍රකෘති පිළිබඳ විමසීමේ දී ශුද්ධ ධාතු ප්‍රකෘති පද යෙදීම මෙන් ම ධාතු ප්‍රකෘතියෙහි විවිධ ස්වර ශබ්දිම විකල්පන යෙදීමෙන් ද විධි ක්‍රියාර්ථ සාධනය වී තිබේ. ඒ පිළිබඳව මෙම ලිපියෙහි ඉහතන් ද විස්තර කරනු ලැබ ඇත.

<u>විධි ක්‍රියාව</u>	<u>ෂජ්</u>	<u>පද්‍යය අංකය</u>
නො කිය	බද නසවꝋ	155/ 236
කීය/ කිය	නසඃවꝋරැ නසවꝋ	370, 379, 423, 463, 468, 531, 608
බල	ඉɑකꝋ	21, 24, 45, 180, 182, 208, 223, 257, 277, 301, 354, 367, 438, 454, 455, 456, 504, 561, 593, 631, 640, 641, 667
කන්	ȷɑබ	235
දකු	ɔɑනම	376
ශිදු	යසාම	234
හසු	ඉɑ̃ම	677
මග	පɑgꝋ	282

උදා :- නො කිය - එ කිවජු තමන් මුනට තජ තජ

වජන් නො කිය. (155)

බල - තමා මේ බල ඇත ම බණවත

නොබෙණෙයි (21)

ජන් - එක් අයුත් තොප අමතයි ජන්

(235)

දකු - ඔයුන් ලයු දකැ මෙහි යෙහෙන්

විසු නෙවෙසුන් ජ දකු. (376)

හිඳු - ම සබඳ සිහිගිරි හිඳු. (234)

බසු - අතින් මෙ නොමඩිමින් බසු. (677)

මග - නොබා මා ඉග් මඟ. (282)

විධි ක්‍රියා වරනැඟීම

සිංහල භාෂාවේ මෙම විධි ක්‍රියා පද මගින් විධානාර්ථයක් ලබාදෙන බැවින් මේවා මධ්‍යම පුරුෂයට පමණක් ආවේණික වේ. සීගිරි පද්‍යවල උත්තම පුරුෂ බහුවචන විධික්‍රියාවක් 145 වෙනි පද්‍යයෙහි අන්තර්ගත වේ. මේ සඳහා සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන ප්‍රත්‍යය අනුබන්ධය පහත පරිදි දැක්විය හැකි ය.

ඒක වචන		බහු වචන	
ප්‍රත්‍යය	ක්‍රියා පද	ප්‍රත්‍යය	ක්‍රියා පද
-ව	කියව, දකුව	-වු	පහරවු
-ග	කියග	-	
-හි	බලහි	-හු	පිටිහු
-නු	කනු	-	
-න්	බලන්	-න්	ධක්වන්
-පන්	එළපන්	-මු	කෙළිමුව
-Φ	බල, දකු	-යු	බලයු, අයු

සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන විධික්‍රියා පද වරනැඟීම සම්බන්ධයෙන් යෙදෙන ප්‍රත්‍යයයන්හි වචන භේදයක් හඳුනාගත හැකි ය. එනම්, ඒක වචනාර්ථයෙහි -ව, -ග, -හි, -නු, -න්, -පන්, -Φ යන ප්‍රත්‍යය ද, බහු වචනාර්ථය දැක්වීමෙහි ලා -වු, -හු, -න්, -මු, -යු යන ප්‍රත්‍යය යෙදී ඇත. විශේෂයෙන් මෙම පද මධ්‍යම පුරුෂ ඒක වචන හා බහු වචනයෙහි වරනැඟීමට ලක්වන බව මතු දක්වන ලදි. එහෙත් ඇතැම් අවස්ථාවල උත්තම පුරුෂ බහු වචනයෙහි ද විධික්‍රියා රූප යෙදුණු බවට සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන 145 වෙනි පද්‍යය යම් සාක්ෂ්‍යයක් සපයයි. කෙළිමුව යන පදයෙන් එය තහවුරු කරගත හැකි ය. මේ පිළිබඳ ඉහතින් ද සඳහන් කරන

ලදි.

සීගිරි පද්‍යයන්හි යෙදෙන -න් ප්‍රත්‍යය සහිත විධික්‍රියා රූප මෙම පද්‍යය අතර සුලභ ව හඳුනාගත හැකි ය. ඒ අතර ඒක වචනයෙහි මෙම ප්‍රත්‍යය බහුල ව භාවිත වී ඇති අතර, ඇතැම් තැනක බහු වචනාර්ථයෙන් ද යෙදී තිබේ. පද්‍ය අංක 8 එයට නිදසුනක් වශයෙන් දැක්විය හැකි ය. (හින්දි මෙසිත් හෙජුයූ හිමම්බින් වී තබන් දනො) සිත් තබන් විධික්‍රියා පදය මෙහි අන්තර්ගත වනුයේ විශාල පිරිසක් සඳහා දෙනු ලබන විධානයක් ලෙසිනි.

ප්‍රකෘති පද පමණක් යෙදුණු විධික්‍රියා රූප සීගිරි පද්‍යවල බහුලව දැකගත හැකි ය. මෙම පදවල වචන භේදය තහවුරු වනුයේ වාක්‍ය යෝජනයේ දී පමණි. යම් වාක්‍යයක උක්ත පදය බහු වචන නම් ඒ හා සම්බන්ධ ව ඇති වාක්‍යයේ සඳහන් ප්‍රකෘති පද සහිත විධික්‍රියා පදය මඟින් බහු වචනාර්ථයක් ආරෝපණය වේ.

ඒක වචනය

ඒක වචනයට නිදසුන් පහත ආකාරයෙන් දැක්විය හැකි යඃ

-ව ප්‍රත්‍යයය :- අරේ, තුට් නො වි කියව (390)

පිරි බුන් පගා මලයුන දිව් ඔට කිය කියයි හදහව (134)

-යු ප්‍රත්‍යයය :- එ නො <u>බලයු</u> ජහ යම්හ රනවන බට්තන (71)

නුයුන ලය ගැහැනි ලිය තුප නො බලයු (243)

-ග ප්‍රත්‍යයය :- සිකිසන්ද කියග. වැය්මෙ සිත් හළ කී කල උදහස තුනු වෙ (610)

දහග. නමින ආයුයුන් වී ජු කා කියු වී? (643)

-හි ප්‍රත්‍යයය :- නො බලහි, ජන මළ ද දළසබව වි බල දතිවි අ (38)

-නු ප්‍රත්‍යයය :- දෙ අත් වටැ පළ මය් රු සුක රැකුරුවනු (320)

මෙ බෙයදහි රන්වනුන් අතරෙ නිලුපුල එළවනු (458)

-න් ප්‍රත්‍යයය :- සිකි බලන් බෙයන්දිහි හිමියබි (14)

සිකි, අසන්. මෙහි මින්දිබියන් ජැහැ යත් (629)

-පන් ප්‍රත්‍යයය :- කුල පිරිහී ගිය කියා තට සිත සෙළෙන් එළපන්

(465)

-Φ ප්‍රත්‍යයය :- ම සබඳ සිහිගිරි හිඳු (234)

මෙම උදාහරණ මඟින් පැහැදිලි වනුයේ සීගිරි පද්‍යවල උක්ත ප්‍රත්‍යය සහිත වරනැඟුණු රූප එක වචනාර්ථයෙහි යෙදී ඇති බව යි.

බහු වචන

බහු වචනයට නිදසුන් පහත ආකාරයෙන් දැක්විය හැකි ය.

-වු ප්‍රත්‍යයය :- (තොපගේ) සිතවැටි පහරවු (339)

-හු ප්‍රත්‍යයය :- (තොප) අ යන කල නො සිටිහු (506)

-න් ප්‍රත්‍යයය :- දනො, මෙ හිමම්බින් සිත් හෙජුයූ වී සිත් තබන් (8)

-යු ප්‍රත්‍යයය :- නුයුන ලය ගැහැනි ලිය තුප නො බලයු (243)

මෙම නිදසුන් මඟින් ද පැහැදිලි වනුයේ සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන විධික්‍රියා ප්‍රත්‍යය අතර වචන භේදයක් හඳුනාගත හැකි බව යි.

සමාලෝචනය

ඉහත සඳහන් කරුණු අනුව මෙම අධ්‍යයනය මඟින් පැහැදිලි වනුයේ තත් කාලීන සිංහල භාෂාවේ විධික්‍රියා රූප සාධනය සඳහා ක්‍රම කිහිපයක් භාවිත වී ඇති බව යි. මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රධාන වශයෙන් විධික්‍රියා සම්බන්ධව අංශ දෙකක් මුල් කොටගෙන සිදු කරන ලදි. එනම්, විධික්‍රියාවල සංස්ථිතික ලක්ෂණ හා විධික්‍රියා වරනැඟම යනුවෙනි. විධික්‍රියාවේ සංස්ථිතිය පිළිබඳ විමසීමේ දී පහත ක්‍රමවේදයන් ඔස්සේ තත් කාලීන සිංහල භාෂාවේ විධික්‍රියා පද සාධනය කොටගෙන තිබෙන අයුරු පැහැදිලි වේ. එනම්,

1. ස්වර ශබ්දිම විකල්පන
2. අපර සර්ග භාවිතය
3. ක්‍රියා ධාතු භාවිතය වශයෙනි.

ඉහත දැක්වෙන පරිදි, සීගිරි පද්‍යවල විධික්‍රියා පද සකසා ගැනීමේ දී විවිධ ධාතු ප්‍රකෘතීන්ගේ ධාත්වන්ත ස්වර ශබ්දිම විකල්පනය වීම හා ස්වර සමීකරණය වීම හඳුනාගත හැකි විය. අපර සර්ග භාවිතයෙන් විධිමත් ආකාරයෙන් මෙම යුගවල සිංහල විධික්‍රියා පද සාදාගනු ලැබ තිබේ. එහි දී -යු/ -ව/ -වු/ -ග/ -හි/ -හු/ -න්/ -න/ -පන්/ -නු/ -මු/ -Φ යනුවෙන් ප්‍රත්‍යය භාවිත ව ඇති ආකාරය ඉහත නිදසුන් මඟින් පැහැදිලි කරගත හැකි ය. ඇතැම් පදවල ධාතු ප්‍රකෘතියට ඍජු

ව ම ප්‍රත්‍යය එකතු වී ඇති අතර, ඇතැම් පදවල දී ධාතු ප්‍රකෘතියෙහි වෙනස්කම් ඉහත දැක්වූ ආකාරයෙන් සිදු ව ඇත. සමකාලීන සාහිත්‍යයෙහි සඳහන් විධික්‍රියා පද සම්බන්ධයෙන් සිදු ව ඇති පර්යේෂණ සැලකූ කල, සීගිරි පද්‍යවල යෙදී ඇති විධික්‍රියා පදවල ඊට ම ආවේණික ලක්ෂණවලින් යුක්ත පද හඳුනාගත හැකි වීම මෙහි එක් වැදගත්කමකි. විධික්‍රියා වරනැඟීම සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේ දී මෙම පද මධ්‍යම පුරුෂ ඒක වචන හා බහු වචනයෙහි වරනැඟීමට ලක්ව ඇත. එහි ලා ඒක වචනය සඳහා -ව/ -ග/ -හි/ -න්/ -පන්/ -නු/ -Φ යන අපර සර්ග සහිත විධික්‍රියා පද සීගිරි පද්‍යයන්හි යෙදී ඇති අතර, බහු වචනය සඳහා -යු/ -වු/ -හු/ -න්/ -Φ යන අපර සර්ග යෙදී ඇත. -මු යන අපර සර්ගය උත්තම පුරුෂ බහු වචනාර්ථ විධානාඛ්‍යාතයෙහි යෙදී ඇත. ඇතැම් විධික්‍රියා සර්ග ඒක වචන හා බහු වචන දෙකටම පොදුවේ යෙදී තිබීම ද විශේෂත්වයකි.

සීගිරි පද්‍යවල යෙදෙන විධික්‍රියා පද අතරින් සුලභ ව දැකිය හැකි තවත් ලක්ෂණයක් ලෙස ක්‍රියා ප්‍රකෘතිය පමණක් ම විධානයෙහි යෙදී තිබීම දැක්විය හැකි ය. මේවා ඒක වචන බහු වචන දෙකෙහි ම භාවිත වී තිබේ. මෙවැනි පදවල වචන භේදය නිර්ණය කිරීමෙහිලා සමස්ත වාක්‍යයෙහි ම අර්ථය පිළිබඳ සැලකිලිමත් වීමත්, වාක්‍යයෙහි උක්ත කර්තෘ පදයෙහි ඒක වචන හා බහු වචන භාවය සැලකිල්ලට ගැනීමත් වැදගත් වේ.

මේ අනු ව, සීගිරි පද්‍යය තුළ යෙදෙන විධික්‍රියාපදවල විවිධ විශේෂතා රැසක් හඳුනාගනු ලැබිණි. සමකාලීන සාහිත්‍ය කෘතිවල එන පොදු ලක්ෂණ ද මේවායෙහි අන්තර්ගත වුවත්, විධික්‍රියාව සම්බන්ධ විශේෂ ලක්ෂණ රැසක් ද මින් අනාවරණය කරගත හැකි විය. ඊට අමතරව සිංහල භාෂාවේ ඉතිහාසය සම්බන්ධ පරිණාමීය ලක්ෂණ කිහිපයක් ද මින් අනාවර්ණිත ය.

මූලාශ්‍රය

කරුණාතිලක, ඩබ්. එස්. (2014) *සිංහල භාෂා ව්‍යාකරණය.* ඇම්.ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

තිස්ස කුමාර, ඒ. (2003). ධම්පියා අටුවා ගැටපද වියරණ. ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

දිසානායක, ජේ. බී. (2001). *බසක මහිම 11 - ක්‍රියා පදය.* ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ධම්මසේන, විල්පත. (1982). *අමාවතුරේ ක්‍රියාපද පිළිබඳ පදිම විග්‍රහයක්.* (ශාස්ත්‍රවේදී උපාධි නිබන්ධය). කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.

පේමානන්ද, පෙනලබොඩ. (2004). *සිංහල භාෂාවේ පරිණාමය හා සිදත් සඟරාව.* ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

මුදියන්සේ, නන්දසේන. (2004) *සීගිරි පද්‍යාවලි.* දෙවන මුද්‍රණය. ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

මුනිදාස, කුමාරතුංග. (2022). *ක්‍රියා විවරණය.* ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

වීරවර්ධන, වී. ඒ. (2011). *බුත්සරණේ ක්‍රියාපද පිළිබඳ වාග්විද්‍යාත්මක විග්‍රහයක්.* (දර්ශනපති උපාධි නිබන්ධනය). කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.

Gunasekara, A. M. (2008). *Comprehensive Grammar of the Sinhalese Language*. S. Godage & Brothers (Pvt) Ltd.